

Polska w Unii Europejskiej w 2015 r.

W kilku poprzednich edycjach Chemika, przedstawiliśmy pod tą winiętą m.in. dane statystyczne dotyczące wyników, jakie osiągnęła krajowa gospodarka, w tym bardziej szczegółowo przemysł chemiczny, w minionym 2015 r. W końcu maja br. GUS ogłosił, również za ubiegły rok, zbiorcze, syntetyczne dane, dotyczące sytuacji demograficznej, ale przede wszystkim gospodarczej, w odniesieniu do krajów zgrupowanych w Unii Europejskiej. Aczkolwiek cząstkowe dane na ten temat, prezentowaliśmy pod statystyczną winiętą

w lutowym wydaniu Chemika, to jednak zbiorcze informacje, dotyczące całego minionego roku, przytaczamy obecnie po raz pierwszy. Ze względu na ich uniwersalny charakter, przytoczone wielkości i wskaźniki dotyczące poszczególnych krajów prezentują głównie obraz ich całości gospodarki i przemysłu, bez uwzględnienia sytuacji przemysłu chemicznego, na co zwykle w naszych opracowaniach, zwracamy szczególną uwagę. Przedmiotowe dane zamieściliśmy poniżej w dwóch Tablicach I i 2.

Tablica I

KRAJE UNII EUROPEJSKIEJ w 2015 r. – podstawowe wskaźniki; zestaw I

Kraj	Powierzchnia tys. km ²	Ludność mln osób	Przyrost naturalny na 1000 osób	Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku produkcyjnym %	Stopa bezrobocia %	PKB mld EUR	Zmiana PKB 2014 r. = 100	PKB na osobę UE = 100
UE	4.463	508,5	0,4	66	9,4	14.625	101,9	100
Austria	84	8,6	0,4	71	5,7	337	100,9	130
Belgia	31	11,3	1,8	62	8,5	409	101,4	119
Bułgaria	110	7,2	- 5,7	63	9,2	44	103,0	47
Chorwacja	57	4,2	- 2,7	56	16,3	44	101,6	59
Cypr	9	0,8	4,7	62	15,1	17	101,6	82
Czechy	79	10,5	0,4	70	5,1	164	104,2	85
Dania	43	5,7	1,0	74	6,2	266	101,2	125
Estonia	45	1,3	- 1,5	72	6,2	21	101,1	76
Finlandia	338	5,5	0,9	69	9,4	207	100,5	110
Francja	633	66,4	3,9	64	10,4	2.184	101,2	107
Grecja	132	10,9	- 2,0	51	24,9	176	99,8	73
Hiszpania	506	46,5	0,7	58	22,1	1.081	103,2	91
Holandia	42	16,9	2,1	74	6,9	679	102,0	131
Irlandia	70	4,6	8,3	63	9,4	215	107,8	134
Litwa	65	2,9	- 3,4	67	9,1	37	101,6	75
Luksemburg	3	0,6	4,0	66	6,4	52	104,8	266
Łotwa	65	2,0	- 3,4	68	9,9	24	102,7	64
Malta	0,3	0,4	2,2	64	5,3	9	106,3	84
Niemcy	357	81,2	- 1,9	74	4,6	3.026	101,7	124
POLSKA	313	38,0	0,0	63	7,5	428	103,6	68
Portugalia	92	10,4	- 2,2	64	12,6	179	101,5	78
Rumunia	238	19,9	- 3,1	61	6,8	160	103,8	55
Słowacja	49	5,4	0,7	63	11,5	78	103,6	77
Słowenia	20	2,1	1,1	65	9,0	39	102,9	83
Szwecja	439	9,7	2,7	76	7,4	444	104,1	123
Węgry	93	9,9	- 3,3	64	6,8	109	102,9	68
W. Brytania	249	64,9	3,2	73	5,3	2.569	102,3	109
Włochy	302	60,8	- 1,6	56	11,9	1.636	100,8	96

Źródło: GUS 2016

KRAJE UNII EUROPEJSKIEJ w 2015 r. – podstawowe wskaźniki; zestaw 2

Kraj	Produkcja przemysłu 2010 r. = 100	Produkcja przemysłowa w 2014 r. 2013 = 100	Emisja gazów cieplarnianych 1990 r. = 100	Wartość eksportu % PKB	Nakłady B+R % PKB	Dług publiczny % PKB	Nadwyżka /deficyt budżetu % PKB
UE	103,5	bd	80,2	43,5	2,0	85,2	- 2,4
Austria	110,4	99,8	102,5	53,4	3,0	86,2	- 1,2
Belgia	103,8	100,8	82,2	84,4	2,5	106,0	- 2,6
Bułgaria	110,3	101,8	51,2	66,5	0,8	26,7	- 2,1
Chorwacja	95,3	101,2	69,9	49,4	0,8	86,7	- 3,2
Cypr	74,1	100,0	143,8	59,9	0,5	108,9	- 1,0
Czechy	115,2	105,0	66,0	84,5	2,0	41,1	- 0,4
Dania	104,5	100,9	80,4	53,3	3,1	40,2	- 2,1
Estonia	128,6	101,9	54,4	79,8	1,4	9,7	0,4
Finlandia	93,8	98,0	90,1	37,3	3,2	63,1	- 2,7
Francja	101,1	98,9	90,7	29,8	2,3	95,8	- 3,5
Grecja	88,0	98,1	100,1	30,1	0,8	176,9	- 7,2
Hiszpania	94,2	101,6	113,1	33,1	1,2	99,2	- 5,1
Holandia	bd	97,2	92,1	82,8	2,0	65,1	- 1,8
Irlandia	136,4	122,9	104,9	121,4	1,5	93,8	- 2,3
Litwa	119,7	99,9	41,8	77,3	1,0	42,7	- 0,2
Luksemburg	99,7	104,5	92,5	213,8	1,3	21,4	1,2
Łotwa	118,0	99,0	42,8	58,8	0,7	36,4	- 1,3
Malta	100,1	94,5	141,3	141,4	0,8	63,9	- 1,5
Niemcy	108,8	101,3	77,5	46,9	2,9	71,2	0,7
POLSKA	119,5	103,3	83,2	49,4	0,94	51,3	- 2,6
Portugalia	96,7	101,5	109,7	40,3	1,3	129,0	- 4,4
Rumunia	131,6	106,1	43,9	41,1	0,4	38,4	- 0,7
Słowacja	137,0	103,8	57,9	93,8	0,9	52,9	- 3,0
Słowenia	106,5	102,2	98,0	77,8	2,4	83,2	- 2,9
Szwecja	97,2	98,1	79,3	45,2	3,2	43,4	0,0
Węgry	121,5	107,7	61,2	92,1	1,4	75,3	- 2,0
W. Brytania	96,2	101,4	73,8	27,4	1,7	89,2	- 4,4
Włochy	92,3	99,0	85,0	30,2	1,3	132,7	- 2,6

Źródło: GUS 2016

Analiza danych zawartych w zestawieniach tabelarycznych predysponuje do wykonania wielu porównań i wniosków – pozostawiamy je do wyboru Czytelników. Poniżej zamieszczamy jedynie kilka z nich:

- Warto odnotować udział niektórych wielkości dotyczących naszego kraju na tle całej wspólnoty Unii Europejskiej. Polska w takim porównaniu stanowi 7,0% powierzchni wszystkich krajów, 7,5% ludności i 2,9% wypracowanego przez Unię PKB

- W rankingach wybranych wielkości Polska zajmuje 6. miejsce w UE pod względem wielkości powierzchni oraz ilości ludności; 17. natomiast miejsce w zakresie wskaźnika wielkości przyrostu naturalnego
- Podane w Tablicy I „Bezrobocie” w Polsce w 2015 r. w wysokości 7,5% liczone jest wg obowiązującej w UE metody BAEL (Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności); według metody GUS wynosiło ono (koniec 2015 r.) 9,8%.

- Zajmujemy 8. miejsce wg wypracowanego PKB ogółem oraz 22. pod względem potencjału PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca; natomiast wg wielkości wskaźnika wzrostu (do roku poprzedniego), PKB w omawianym 2015 r. lokujemy się na 7. miejscu; spośród większych krajów wyprzedziły nas pod tym względem: Szwecja, Czechy i Rumunia
- We wskaźnikach zmian wielkości produkcji przemysłowej – w stosunku do 2010 r., ze wzrostem 119,5%, wyprzedza nas 6 krajów: z najwyższym Słowacja (137,0%) oraz Irlandia, Rumunia, Estonia, Węgry i Litwa
- W zakresie redukcji emisji gazów cieplarnianych (w stosunku do 1990 r.) osiągnęliśmy wynik o 3 pkt.% niższy niż cała Unia Europejska. Pod tym względem lokujemy się w EU w strefie środkowej. Stopień redukcji emisji większy niż Polska osiągnęły takie kraje, jak przykładowo: Litwa, Łotwa czy Rumunia, ale są i takie kraje, które emisję tę, w stosunku do 1990 r., nawet zwiększyły, np. Hiszpania, Portugalia czy Austria
- Pod względem udziału wartości eksportu w wypracowanym PKB mamy wskaźnik o kilka pkt.% wyższy niż średnia dla całej UE, ale zdecydowanie niższy od takich krajów, jak np. Słowacja, Węgry, Belgia, Holandia oraz Litwa czy Bułgaria
- W udziale nakładów na B+R (jako %PKB), tradycyjnie wyprzedzają nas nie tylko wszystkie wysoko rozwinięte kraje europejskie, ale również m.in. Czechy, Estonia, Litwa, Portugalia oraz Węgry
- W miarę korzystnie lokujemy się na tle innych krajów europejskich, i przyjętych w UE norm, pod względem zadłużeń, zarówno długu publicznego jak i deficytu budżetowego Polski. Warto odnotować w tym miejscu, że wg Traktatu o UE przyjmuje się jako graniczne, dopuszczalne wartości tych zadłużeń w stosunku do wypracowanego PKB: 60% dla długu publicznego oraz 3% dla deficytu budżetu kraju, z zastrzeżeniem, że przy wartości 50% długu traktuje się taką sytuację jako stan ostrzegawczy. Na tle takich wymagań, nasze wartości za 2015 r.: dług publiczny 51,3% oraz deficyt w wysokości 2,6%, lokują nas na średnich pozycjach europejskich. Pod względem długu publicznego, sytuację gorszą od Polski odnotowano aż w 17. krajach UE, łącznie ze średnim wskaźnikiem całej Unii, który wynosząc 85,2% przekroczył przyjęte, dozwolone wartości graniczne; natomiast pod względem deficytu budżetowego, sytuację trudniejszą od Polski odnotowano w 9 krajach.

Jerzy Paprocki

Aktualności z firm

News from the Companies

Dokończenie ze strony 335

KONKURSY, STYPENDIA, STAŻE

670 mln PLN dla rozwoju polskich MŚP

Od maja br. przedsiębiorcy zyskają dostęp do nowej oferty preferencyjnego finansowania. Pierwszy polski pośrednik leasingowy instrumentów finansowych programów ramowych UE na lata 2014–2020 udostępni łącznie 670 mln PLN. Oferta zostanie uruchomiona w ramach dwóch programów Komisji Europejskiej: Horyzont 2020 oraz COSME. W ramach umowy Raiffeisen-Leasing dotyczącej programu COSME, polscy mikro, mali i średni przedsiębiorcy mogą liczyć na preferencyjny leasing i pożyczki o łącznej wartości 520 mln PLN. Umowa została zawarta pod koniec 2015 r., natomiast obecnie następuje jej rynkowe wdrożenie. Z kolei, w ramach wspierającego innowacyjność instrumentu InnovFin programu Horyzont 2020, przedsiębiorcy zyskają dostęp do kolejnych 150 mln PLN preferencyjnego finansowania. Oferta Raiffeisen Leasing w ramach InnovFin – instrumentu finansowego wspierającego innowacyjność przedsiębiorstw – obejmuje finansowanie leasingiem lub pożyczką o wartości do 1 mln EUR. Mikro, mali i średni przedsiębiorcy ubiegający się o preferencyjne finansowanie muszą wypełnić przynajmniej jedno z umownych kryteriów innowacyjności. Mogą przy tym liczyć na lepszą strukturę transakcji, niż w ramach standardowego finansowania, a więc np. na korzyści cenowe. Z kolei oferta dla MŚP w ramach COSME obejmie preferencyjny leasing lub pożyczki o wartości od 25 do 150 tys. EUR (104–600 tys. PLN). Środki te mogą służyć do sfinansowania m.in. zakupu pojazdu dostawczego, sprzętu IT, linii produkcyjnej lub maszyn niezbędnych do rozwoju firmy. Dzięki wsparciu UE, Raiffeisen-Leasing Polska zaoferuje m.in. wydłużony okres spłaty oraz obniżone wymagania dotyczące zabezpieczenia i wkładu własnego, co często decyduje o możliwości objęcia finansowaniem danego przedsiębiorcy ze świetnym pomysłem biznesowym. Przedsiębiorcy mogą również ubiegać się o obniżenie do zera wstępnej opłaty leasingowej. (kk)

(<http://www.nauka.gov.pl/>, 28.04.2016)

Miliony dla kluczowych sektorów gospodarki z NCBR

Branża gier wideo i przemysł stalowy to dwa z najbardziej perspektywiczne sektory polskiej gospodarki. Narodowe Centrum

Badań i Rozwoju ogłosiło właśnie konkursy poświęcone tym branżom. Twórcy z sektora gier wideo będą mogli starać się o dofinansowanie z puli 80 mln PLN w konkursie GAMEINN. Firmy działające w przemyśle stalowym otrzymają zaś 120 mln PLN na wsparcie prac badawczych i rozwojowych w ramach programu INNOSTAL. Przedsiębiorcy działający w branży gier będą mogli składać wnioski o dofinansowanie badań przemysłowych i prac rozwojowych od 1 czerwca do 16 sierpnia 2016 r. W konkursie mogą brać udział przedsiębiorstwa lub konsorcja przedsiębiorstw składające projekty o wartości od 500 tys. PLN do 20 mln PLN. W pierwszym pilotażowym konkursie INNOSTAL przewidziano 120 mln PLN na wsparcie przedsiębiorstw z branży. Nabór wniosków rozpocznie się 1 czerwca i potrwa do 15 września br. O dofinansowanie będą mogły starać się przedsiębiorstwa lub konsorcja przedsiębiorstw które przedstawią projekty o wartości od 2 mln do 30 mln PLN. Obydwa programy sektorowe GAMEINN oraz INNOSTAL będą finansowane w ramach Działania I.2 „Sektorowe programy B+R” Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014 – 2020. (kk)

(<http://www.nauka.gov.pl/>, 28.04.2016)

Miliard złotych na innowacyjne projekty dużych przedsiębiorstw

Narodowe Centrum Badań i Rozwoju ogłosiło drugi konkurs w ramach „szybkiej ścieżki”, poddziałania I.1.1 Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój dla dużych przedsiębiorstw. Jego celem jest poprawa poziomu innowacyjności polskich firm, dzięki wykorzystaniu rezultatów prac B+R. Na projekty wyłonione w tym konkursie NCBR przeznaczy miliard złotych. W ogłoszonej edycji „szybkiej ścieżki” PO IR firmy spełniające kryteria dużych przedsiębiorstw mogą ubiegać się o dofinansowanie na realizację projektów, które obejmują badania przemysłowe oraz prace rozwojowe. Przedsiębiorcy z województwa mazowieckiego powalczą o łączną pulę 100 mln PLN, a spoza niego – o 900 mln PLN. Nabór wniosków potrwa od 1 czerwca 2016 do 30 grudnia 2016 r. i będzie miał charakter etapowy. Etap konkursu obejmuje nabór wniosków o dofinansowanie w danym miesiącu kalendarzowym, ich ocenę formalną i merytoryczną oraz opublikowanie list projektów rekomendowanych i nierekomendowanych do dofinansowania. (kk)

(<http://www.ncbir.pl/>, 4.05.2016)

Dokończenie na stronie 350

Chemia na Uniwersytecie Warszawskim

Warszawska chemia na poziomie uniwersyteckim ma ponad 200 lat, a jej nauczanie było początkowo prowadzone dla potrzeb medycyny i prawa. 15 listopada 1809 roku rozpoczynają się regularne zajęcia w Szkole Lekarskiej. Jest to data uznawana za początek chemii akademickiej w Warszawie. Jako oddzielny kierunek studiów chemia pojawiała się w 1816 roku na założonym dwieście lat temu Królewskim Uniwersytecie Warszawskim. Pomimo trudnej sytuacji politycznej i skomplikowanych losów Uniwersytetu Warszawskiego, chemia była zawsze nauczana w XIX wieku.

Obecnie Wydział Chemii Uniwersytetu Warszawskiego jest z pewnością znaczącym ośrodkiem naukowo-dydaktycznym, zarówno w skali krajowej jak i międzynarodowej. Swoją wysoką rangę Wydział zawdzięcza zaangażowaniu i wysiłkom całej społeczności akademickiej, nauczycieli akademickich, pracowników administracji, biblioteki i obsługi, studentów oraz doktorantów. Wydział Chemii Uniwersytetu Warszawskiego wraz z Wydziałem Chemicznym Politechniki Warszawskiej ma przyznany status Krajowego Naukowego Ośrodka Wiodącego (KNOW) w dziedzinie nauk chemicznych oraz uzyskał kategorię A+. Rocznie pracownicy Wydziału Chemii publikują średnio ok. 280 publikacji w czasopismach z listy filadelfijskiej. Wśród pracowników Wydziału jest ok. 20 osób z grona 100 najczęściej cytowanych chemików polskich (w tym na kilku czołowych miejscach). Wydział Chemii bierze udział w realizacji wielu projektów badawczych w ramach projektów krajowych i międzynarodowych. Dorobek naukowy Wydziału tworzony jest przez wielu wybitnych naukowców. Ich zapał, chęć poznania, wnikliwość oraz pasja, z jaką prowadzą swoje badania, to źródło inspiracji dla studentów, którzy bardzo często włączają się w działalność naukową i są współautorami publikacji. Wydział Chemii Uniwersytetu Warszawskiego od trzech lat zdobywa pierwsze miejsce w rankingu szkół wyższych, organizowanym przez „Perspektywy”, które prowadzą kierunek chemia.

Współczesna chemia jest zdecydowanie nauką interdyscyplinarną, a najważniejsze współczesne odkrycia i opracowania w tej dziedzinie mają swoje miejsce na pograniczu chemii, fizyki i biologii. Ma to oczywiście swoje przełożenie na realizowa-

ne, wspólnie z Wydziałem Biologii przedsięwzięcie w kierunku tworzenia nowych rozwiązań i zaawansowanych technologii, a konkretnie na badania naukowe realizowane w nowoczesnym Centrum Nauk Biologiczno-Chemicznych (CNBCh). Istotnego znaczenia nabiera współpraca Wydziału Chemii UW z Wydziałem Chemicznym Politechniki Warszawskiej, a także z grupami badawczymi Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, w tym w ramach istniejącego już Centrum Badań Przedklinicznych i Technologii.

Pragnąc podnieść jeszcze wyżej, lub przynajmniej zachować swą wysoką pozycję Wydział stanie w najbliższych latach przed nowymi wyzwaniami wynikającymi z rosnącej konkurencji (o studentów, doktorantów i pracowników), zarówno w kraju jak i za granicą, zbliżającego się niżu demograficznego, przechodzenia pracowników na emeryturę, konieczności poszukiwania i kształcenia kadr, intensywnego zabiegania o środki finansowe, ciągłego doskonalenia oferty edukacyjnej i intensyfi-

kacji badań naukowych oraz zwiększenia ich widoczności w kraju i na świecie. Kontynuacja misji edukacyjnej i naukowej na wysokim poziomie będzie wymagała jednak dalszych reform w zakresie jakości i sposobów kształcenia studentów wszystkich trzech stopni, poszerzenia oferty dydaktycznej, ciągłego dostosowywania treści programowych, czy tematyki badawczej, do potrzeb rynku pracy i światowych standardów naukowych. W sytuacji, w której dotacja ministerialna na badania statutowe zmniejsza się, a uposażenia

pracowników nie rosną, konieczne jest dalsze inicjowanie i wspieranie wszelkich przedsięwzięć mających na celu pozyskiwanie zewnętrznych środków finansowych, w tym państwowych pochodzących z Narodowego Centrum Nauki oraz Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, źródeł prywatnych, międzynarodowych, w tym europejskich na różnorodne projekty badawcze, inwestycyjne czy edukacyjne.

Sądzymy, że wspólnym celem naszego środowiska jest dalsze umocnienie dotychczasowej wysokiej pozycji polskiej chemii na otwartym i konkurencyjnym rynku kształcenia i nauki, zarówno w kraju, jak i za granicą. Chcemy aby nasza chemia była jeszcze lepiej rozpoznawana i doceniana w skali międzynarodowej.

*Dziekan Wydziału Chemii UW
Prof. dr hab. Paweł Kulesza*

Budynek główny Wydziału Chemii przy ul. Pasteura 1 w Warszawie

Centrum Nauk Biologiczno-Chemicznych Uniwersytetu Warszawskiego